

Національний технічний університет України
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА
МАРКЕТИНГУ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ І

Дослідження сучасних тенденцій розвитку науки та спеціальності

ОПП «Комерція і Торгівля» (бакалаврський рівень)

Сучасні тенденції розвитку науки у сфері торгівлі та комерції

Розвиток сфери торгівлі та комерційної діяльності у сучасному світі є фундаментальним драйвером економічного зростання, забезпечуючи ефективний обмін ресурсами, товарами та послугами як на національному, так і на глобальному рівнях. Глобалізаційні процеси та цифрова трансформація докорінно змінюють ландшафт комерційної діяльності, перетворюючи її на високотехнологічну галузь.

Аналізуючи світові тенденції, варто відзначити, що сучасна наука у сфері торгівлі фокусується на глибокій інтеграції інноваційних технологій. Про це свідчить глобальне зростання витрат на R&D (Research and Development), які у 2024 році досягли **2.53 трильйона доларів** (зростання на 8.3% порівняно з попереднім роком). Показник наукоємності світової економіки також демонструє позитивну динаміку: частка витрат на R&D у світовому ВВП зросла з 1.61% у 2010 році до 1.93% у 2020 році.

Важливою особливістю сучасного етапу є те, що ледь частка цих інвестицій здійснюється саме бізнесом (наприклад, у США та Великій Британії приватний сектор забезпечує 70% фінансування R&D).

Значна частина цих коштів спрямовується у розвиток інфраструктури електронної комерції (e-commerce), логістичних систем та аналізу поведінки споживачів. Найбільше фінансування отримують такі напрями, як **розробка програмного забезпечення, Big Data та штучний інтелект (AI)**, які стали базовим інструментарієм сучасної торгівлі.

Ключові напрями наукових та прикладних досліджень, що визначають розвиток спеціальності та імplementовані в ОПП «Комерція і торгівля»

- **Цифровізація та E-business:** перехід від традиційних моделей ритейлу до омніканальних систем продажу та електронних маркетплейсів. Це вимагає від фахівців здатності застосовувати цифрові технології та продукти цифровізації у сфері комерції, що забезпечується вивченням таких компонентів, як «Електронний бізнес», «Інформаційні технології в комерції і торгівлі» та «Програмне забезпечення в комерції і торгівлі».
- **Аналітика даних (Big Data) та AI:** використання штучного інтелекту для прогнозування попиту, персоналізації пропозицій та автоматизації ланцюгів постачання. Наука рухається в бік прийняття управлінських рішень на основі аналізу великих масивів даних, що відображено в необхідності аналізувати та визначати оптимальну кількість ресурсів (трудових, фінансових, цифрових) для ефективної роботи структур.

Ключові напрями наукових та прикладних досліджень, що визначають розвиток спеціальності та імplementовані в ОПП «Комерція і торгівля»

- **Комерційна логістика 4.0:** оптимізація товарних потоків в умовах глобальної невизначеності та ризикованості зовнішнього середовища. Цей напрям передбачає наукове обґрунтування логістичних ланцюгів, що вивчається в рамках компонента «Комерційна логістика».
- **Сталий розвиток (Sustainability):** впровадження «зелених» технологій та стандартів циркулярної економіки, що є глобальним трендом інвестування. У сфері торгівлі це реалізується через компетентності щодо збереження навколишнього середовища та здійснення безпечної комерційної діяльності, що підкріплюється дисципліною «Екологія та соціальна відповідальність в комерції». Спираючись на глобальні показники, провідні країни-лідери інвестицій у науку — США (800млрд), Китай(550 млрд) та країни ЄС — демонструють, що лідерство у торгівлі неможливе без інновацій. Це підтверджує необхідність підготовки фахівців, здатних працювати в умовах «високого рівня невизначеності та ризикованості зовнішнього середовища», використовуючи передові наукові досягнення для забезпечення конкурентоспроможності бізнесу.

Фундаментальні зсуви, що визначають майбутнє комерції

Цифровізація та E-business

Перехід від традиційного ритейлу до омніканальних систем, електронних маркетплейсів та цифрових екосистем.

Аналітика даних (Big Data) та ШІ

Використання штучного інтелекту для прогнозування попиту, персоналізації пропозицій та автоматизації ланцюгів постачання.

Комерційна логістика 4.0

Інтелектуальна оптимізація товарних потоків, управління ризиками та побудова стійких глобальних ланцюгів постачання.

Сталий розвиток (Sustainability)

Інтеграція «зелених» технологій, стандартів циркулярної економіки та соціально відповідальних бізнес-моделей.

Зміна вимог до фахівців на ринку праці

Від продавця до стратега: еволюція вимог до професіоналів

Традиційний
(до 2005)

Мережевий
(2005–2015)

Електронний
(2015–2023)

Сучасний (2024+)

- **Навички:** Товарознавство, техніка продажів
- **Інструменти:** Касовий апарат, паперові накладні

- **Навички:** Мерчандайзинг, управління асортиментом
- **Інструменти:** Excel, 1C: Торгівля, POS-термінали

- **Навички:** Інтернет-маркетинг, управління SMM
- **Інструменти:** CRM-системи, Google Analytics

- **Навички:** Аналіз Big Data, управління ризиками, комерційна логістика 4.0, застосування ШІ
- **Інструменти:** ERP, Business Intelligence, E-business платформи, AI-інструменти

Сучасний ринок праці вимагає не просто виконавців, а аналітиків та менеджерів, здатних керувати складними комерційними системами в умовах високої невизначеності.

Чим наша програма відрізняється від інших?

Мета програми:

Підготовка адаптивних фахівців, здатних зміцнювати зв'язки з бізнесом та формувати якісний людський капітал для відновлення України, що відповідає **Стратегії розвитку КПІ 2025-2030.**

Глобальна орієнтація

Зміст програми враховує досвід провідних університетів світу:

- University of Lincoln (UK)
- Florida Institute of Technology (USA)
- Carleton University (Canada)

Системний підхід до економіки

Формує глибоке розуміння взаємозв'язку реального сектору економіки та комерційної діяльності, розглядаючи торгівлю як рушійну силу економічного зростання.

Тісна інтеграція з бізнесом

Залучення до викладання практиків та експертів галузі.

Партнерство з провідними компаніями (ТОВ "ТРАНС-МАРКЕТ", ТОВ "БС ТРЕЙД ГРУП") для проведення практики.

Відповідність ОПП розвитку науки і спеціальності

Як навчальний план відповідає вимогам ринку

Виклик ринку / Сучасний тренд	Наша відповідь: Ключові компоненти програми
 Цифровізація та E-business	→ • Електронний бізнес • Інформаційні технології в комерції і торгівлі • Програмне забезпечення в комерції і торгівлі
 Аналітика даних та управління	→ • Статистика • Бізнес-планування в комерції • Економіка торгівлі
 Глобалізація та Логістика 4.0	→ • Глобальна торгівля • Комерційна логістика • Організація зовнішньої торгівлі
 Сталий розвиток та безпека	→ • Екологія та соціальна відповідальність в комерції • Комерційне право • Базова загальновійськова підготовка

Відповідність ОПП розвитку науки і спеціальності:

Освітньо-професійна програма «Комерція і торгівля» розроблена як відповідь на глобальні трансформації в економіці, що вимагають від фахівців поєднання глибоких теоретичних знань із прикладними навичками роботи в умовах невизначеності. Програма повністю узгоджується із сучасними тенденціями розвитку науки про торгівлю, переходячи від традиційних моделей до складних екосистем управління ресурсами та цифрової взаємодії.

1. Наукова відповідність ОПП базується на сучасних наукових теоріях та концепціях комерції, які розглядають торговельну діяльність як драйвер економічного зростання.

- **Методологічна основа:** Програма інтегрує сучасні апробовані методики комплексного навчання, враховуючи динамічний інноваційний розвиток торговельної сфери. Зміст предметної області охоплює наукові положення щодо функціонування біржових та комерційних структур, а також методологію їхнього використання для організації ефективного товарообігу.

- **Системний підхід:** Унікальність програми полягає у формуванні системного розуміння взаємозв'язку реального сектору економіки та суб'єктів комерційної діяльності. Це дозволяє розглядати торгівлю не ізольовано, а як рушійну силу реалізації виробничого потенціалу та підтримки стійкого економічного зростання,.

- **Дослідницька складова:** Програма передбачає оволодіння загальнонауковими та спеціальними методами досліджень, необхідними для аналізу кон'юнктури ринків, поведінки споживачів та оцінювання ефективності комерційних угод.

Відповідність ОПП розвитку науки і спеціальності:

2. Практична відповідність Програма має чітко виражений **практико-орієнтований характер**, спрямований на підготовку фахівців, здатних вирішувати складні спеціалізовані задачі в умовах ризикованості зовнішнього середовища,.

- **Прикладні навички:** Здобувачі отримують компетенції щодо раціональної організації технологічних операцій торговельного процесу як на ринках стандартних товарів, так і на специфічних ринках (енергоресурси, газ, ІТ-продукти, машино-технічна продукція).
- **Інструментарій:** Передбачено опанування сучасними інформаційно-комунікаційними системами, спеціалізованим програмним забезпеченням для бізнес-планування, управління продажами та логістичного супроводу,.
- **Співпраця з бізнесом:** Реалізація програми передбачає залучення професіоналів-практиків та експертів галузі, проведення екскурсій та виробничої практики на провідних підприємствах (зокрема ТОВ "ТРАНС-МАРКЕТ", ТОВ "БС ТРЕЙД ГРУП"), що забезпечує актуальність отриманих знань.

Відповідність ОПП розвитку науки і спеціальності:

3. Міжнародна та нормативна відповідність ОПП «Комерція і торгівля» розроблена з урахуванням кращих світових практик та національних стандартів.

- **Глобальний контекст:** При розробці програми враховано зміст аналогічних програм провідних університетів світу, зокрема: **University of Lincoln (Великобританія), Florida Institute of Technology (США), Carleton University (Канада), Brno University of Technology (Чехія)**. Це гарантує, що українські студенти отримують освіту, співставну з міжнародними аналогами.

- **Євроінтеграція:** Програма відповідає стандартам та рекомендаціям щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015). Кваліфікація випускників узгоджується з **International Standard Classification of Occupations 2008 (ISCO-08)**, що відкриває можливості для працевлаштування на посадах менеджерів та професіоналів у сфері адміністрування та комерції.

- **Національні стандарти:** Програма повністю відповідає Стандарту вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля» (2024 рік) та враховує зміни у переліку галузей знань згідно з Постановою КМУ № 1021, забезпечуючи підготовку за спеціальністю **D7 Торгівля**.

Відповідність ОПП розвитку науки і спеціальності:

4. Забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) Програмні результати навчання в ОПП «Комерція і торгівля» охоплюють ключові компетентності, необхідні для сучасного ринку праці, та чітко корелюють з вимогами розвитку спеціальності:

- **Цифрова компетентність та інновації:**

- *ПРН 25:* Вміти застосовувати цифрові технології та інструменти у сфері організації, управління та аналізу комерційної діяльності.
- *ПРН 14:* Застосовувати інноваційні підходи в комерції та торговельній діяльності.
- *ПРН 04:* Використовувати сучасні ІКТ для обміну професійною інформацією.

- **Аналітична та управлінська компетентність:**

- *ПРН 24:* Вміти аналізувати та визначати необхідну кількість ресурсів (трудових, фінансових, цифрових) для ефективної роботи структур.
- *ПРН 12:* Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення торговельних структур.
- *ПРН 17:* Вирішувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.

- **Зовнішньоекономічна та глобальна компетентність:**

- *ПРН 26:* Знати основи міжнародних стандартів, управління експортно-імпортними операціями та аналізу світових ринків.
- *ПРН 19:* Забезпечувати ефективну організацію ЗЕД з урахуванням ринкової кон'юнктури.

- **Соціальна відповідальність та сталий розвиток:**

- *ПРН 08:* Ініціювати заходи у сфері збереження навколишнього середовища та здійснення безпечної комерційної діяльності.
- *ПРН 09:* Знати вимоги, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України.

Профіль випускника: конкретні навички для реальних завдань

Наші випускники зможуть:

Аналізувати та створювати стратегії

- **ПРН 24:** Аналізувати та визначати оптимальну кількість ресурсів (фінансових, цифрових, трудових).
- **ПРН 12:** Обґрунтовувати управлінські рішення щодо створення та функціонування торговельних структур.

Працювати з цифровими інструментами

- ПРН 25:** Застосовувати цифрові технології та інструменти для аналізу та управління комерційною діяльністю.
- ПРН 04:** Використовувати сучасні ІКТ для обміну професійною інформацією.

Діяти на міжнародних ринках

- **ПРН 26:** Знати основи міжнародних стандартів, управляти експортно-імпортними операціями.
- **ПРН 19:** Організовувати зовнішньоекономічну діяльність з урахуванням ринкової кон'юнктури.

Забезпечувати сталий розвиток

- ПРН 08:** Ініціювати заходи у сфері збереження навколишнього середовища та безпечної комерційної діяльності.
- ПРН 09:** Діяти відповідно до вимог сталого розвитку України.

Кар'єрні перспективи: професії майбутнього, затребувані вже сьогодні

Фахівець з біржових операцій / Треjder

Аналізує ринки та укладає угоди на товарних та фінансових біржах.

Експерт із торговельно-економічних операцій

Планує та супроводжує складні комерційні угоди, зокрема у сфері ЗЕД.

Менеджер з розвитку бізнесу (Business Development)

Шукає нові ринки, розробляє стратегії збуту та управляє партнерськими відносинами.

Аналітик комерційних даних / Організатор зі збуту

Використовує дані для оптимізації продажів, логістики та маркетингових кампаній.

Відповідність міжнародним стандартам: Кваліфікація випускників відповідає групам **12 (менеджери)** та **33 (професіонали)** за класифікацією ISCO-08.

Висновок!

Таким чином, ОПП «Комерція і торгівля» (бакалавський рівень) є сучасним освітнім продуктом, що відповідає актуальному рівню розвитку економічної науки, поєднує фундаментальну підготовку з акцентом на **цифровізацію, комерційну логістику, міжнародну торгівлю та кризовий менеджмент**, що дозволяє готувати конкурентоспроможних фахівців, готових до викликів глобального ринку та потреб відновлення економіки України.